

sicut prius custodire præcepit, exurgensque ad domum califæ, quæ ecclesiæ imminabat, perrexit; cumque jam nox advenisset, elevatis in cælum oculis vidit stellam super lampadem ecclesiæ radiantem, eandemque radio suo accendentem. Statim igitur Sarracenos ad ecclesiam mittens, lampadem ardentem reversi nuntiaverunt. Tunc rex proponit edictum ut Christiani liberam in ecclesiam ingrediendi facultatem haberent.

LXIII. LEO, quidam Amalphitanus, in Casino monachus fuit, qui ad finem vitæ non leviter ægrotans, se custodientibus fratribus aquam petiit: quorum unus cum aliquantulum in hauriendo moratus bibendam aquam ei obtulisset, ille renuit dicens: « Nolo hanc aquam, quoniam Odilo Cluniacensis abbas statim huc veniens aquam mihi detulit, meque sitientem refecit. » Quod audientes illi mirati sunt, statimque prædictus frater e mundo recessit.

LXIV. JOANNES Cajetanus Casinensis monachus fuit, qui cum apud domum infirmorum in extremo vitæ positus jaceret, Georgius mansionarius in secretario dormiens vidit magnam fratrum multitudinem quasi ad processionem euntium ab orientali parte hoc ingredi monasterium: eoque ad hanc visionem mirante, unus dixit: « Ad suscipiendum Joannem venimus. » Hoc dicto, statim signum, quo fratrum obitus significatur, sonuit, festinansque invenit eum mortuum: intellexitque magni meriti Joannem fuisse, ad cujus animam suscipiendam illa sanctorum congregatio advenisset.

LXV. PETRUS, cui Cuculites cognomen fuit, cum gratia conversionis Casinum venisset, ad ecclesiam Sancti Severi quæ in hujus latere montis sita est, ei diabolus obviam factus est dicens: « Tu quidem mea jura relinquens, ad Benedictum confugium facis:

A ego autem corpus tuum, sicut quondam Job, a Deo expetens flagellandum accepi, licet animam sub tanto patrono constitutam nullo modo lædere prævaleam; » quod postea liquido patuit. Nam ille huc veniens, usque in vitæ terminum religiosissime vixit; corpus tamen ejus crebris atque validis cruciatibus est semper depressum.

LXVI. RANDISIUS, Casinensis monachus ac Burrelli comitis filius, qui per triginta annos pristinum tenuit, cum hydropicus factus fuisset, ad mortem veniens vidit sanctum protomartyrem Stephanum cum innumerabili turba ad se venientem. Quod cum narrasset, confestim spiritum reddidit.

LXVII. JOANNES, Casinensis presbyter, natione Ravennas, qualis quantusque fuerit, quantumque in vita valeret ipsius apud omnipotentem Deum oratio, est dignatus Dominus ostendere. Nam Gerardi abbatis temporibus dum Sennes Capuanæ ecclesiæ archiepiscopus defunctus fuisset, idem archiepiscopus prædicto abbati per visionem apparuit. Cui abbas ait: « Quomodo te habes? » Et ille, « Diu est quod in igne crucior; sed si Joanni de Ravenna, et Joanni de Sancto Angelo præceperis ut pro me Redemptori omnium hostiam offerant, ab his cruciatibus liberabor. »

LXVIII. BENEDICTUS sub Desiderio abbate Casinensis monachus, Capuamque cœnobii præpositus veniens, quam creber fuerit in psalmodiis, quam studiosus in eleemosynis, quam sedulus in orationibus, quamque pervigil in vigiliis, luce clarius patet. Hic apud Capuanum monasterium infirmitate tactus, defunctus est xi Kal. Julii. Sepultus vero est ante ostium ejusdem monasterii ad dexteram partem introeuntibus ecclesiam, ubi usque hodie mira virtus divina patrare non cessat.

PETRI DIACONI

LIBER

DE LOCIS SANCTIS.

(Dom. Tosti, *Storia della Badia di Monte-Cassino*. Napoli 1842, 4°, t. II, p. 121, ex cod. ms. Casin. n. 361.)

PROLOGUS.

AD GUIBALDUM CASINENSEM ET STABULENSEM ABBATEM.

(MARTENE, *Ampl. Coll.* VI, 790.)

Domino suo ac Patri in Christo venerabili GUIBALDO, Dei gratia sacri Casini Montis abbati, PETRUS Casinensis diaconus debitæ obedientiæ famulatum.

Quanto cupidinis igne, Pater in Christo venerande, exarserim, ac quali quantove desiderio ut res omnipotens Deus de adversis eriperet exoptaverim,

ipsam Deum invoco testem, quem mentis abdita, quem conscientiae occulta non fallunt, quia et de ipsis animi motibus generis arbiter creditur futurus humani. Sed quia juxta prophetæ elogium in manu hominis non est via ejus, nec ab homine, sed a Domino gressus hominis diriguntur, nostris id facinoribus exigentibus, non est factum quod humana aviditas concupivit, sed quæ Deus arbiter meritis humanis competere judicavit. Nam cum omnium pravorum grassante impietate, Ecclesiae Dei status quotidie labefactari cernatur, et fere, ut ita dicam, nullus adversus eos insurgit pro domo Israel, partim amore, partim timore sæcularium potestatum, idcirco augustæ memoriæ dominus noster imperator Lotharius vestram beatitudinem in Casinensi cœnobio abbatem instituit, ut ea quæ ad correctionem malorum et salutem honorum attinent, sollicitè ac diligenter pertractares effrenatos refrenares, ac superbos humiliares: quatenus recuperata justitia, et restaurata religione, cœtus ecclesiasticus sibi juste ac misericorditer servire, ac pro Romani imperii statu Dei omnipotentis clementiam exorare queat. Unde non immerito ab omnibus probis ac sapientibus diligenter ac veneraris. Nam quis tanti viri familiaritatem spernat, affabilitatem contemnat, industriam fugiat? Nam ut omittam cætera maxima et egregia vestri ingenii munimenta insignia, cunctos præcellentis Romani imperii sapientes Tulliana eloquentia superas, et antecessorum vestrorum largam munificentiam omnibus horis momentisque

A præcellis: tantis, inquam, et talibus vos cernens certis redimitum et laureis decoratum, *I itinerarium de locis sanctis* a nobis utcunque exaratum, et ex omnibus, ut ita dicam, libris collectum, vestræ paternitati destinare curavi, poscens id a vestra eminentia roborari, in quo rogo non dictantis ignaviam, sed materiam attendatis utilissimam. Nec novi vos et incogniti hactenus aliquid in hoc itinere ediscituros, sed ea quæ jam viva voce illis referentibus qui ad sepulcrum Domini perrexerunt edidicistis, vel ea quæ per volumina diversa librorum legistis, nos hic noveritis collegisse. Quæ autem indeclinabilia et immania impedimenta a perfidis et scelestis utroque genu claudicantibus nobis obstituerint, non jam Deum, verum vos ipsos conscios, vos ipsos fideles corde clamaverim testes. Cæterum ad tantillum spatium, quod e largitate divinæ indulgentiæ relictum est istud opusculum cœlesti munificentia edidit, confidens nihilominus de Deo, de nostris æmulis quandoque nobis victoriam collaturum. Sicut enim nunquam fit opus solidum vel decorum si artifex omnia prout ratio poscit non aptet, sic omnis scriptor manans multimoda verbositate nullam habebit valentiam edendi scripturam dulcedine sertam prout Horatius strenuissimus orator in scriptis suis reliquit, dicens:

Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci,

si postquam scribere conetur, materiam non rimetur. Jam vero Christo auspice hujus proœmii iste sit finis.

EXPLICIT PROLOGUS.

INCIPIT

LIBER DE LOCIS SANCTIS.

Situs urbis Jerusalem, pone in orbem circumactus, non parvo murorum ambitu assurgit, quo etiam montem Sion vicinum intra se recipit, qui a meridie positus, pro arce urbi surpereminet. Major pars civitatis infra montem jacet in planitie humilioris collis sita, cujus in magno murorum ambitu octoginta quatuor turrets, portas sex habet. Prima porta David ad occidentem montis Sion. Secunda porta villæ Fullonis. Tertia porta S. Stephani. Quarta porta Benjamin. Quinta portula ab hac per gradus ad vallem Josaphat descenditur. Sexta porta Tecutis. Celebriores tamen ex his sunt tres exitus portarum, unus quidem ab occasu, alius a septentrione, tertius ab oriente. A meridie autem aquilone montis Sion supercilium supereminet civitati, et ea pars murorum cum interpositis turribus nullas habere portas comprobatur, id est a supra dicta porta David usque ad eam ejusdem montis Sion frontem, quæ prærupta rupe orientalem plagam respicit. Situs quippe ipsius urbis, a supercilio aquil-

lonis montis incipiens Sion, ita est mollidruo dispositus usque ad humiliora aquilonarium orientaliumque murorum, ut pluvia ibi decidens nequaquam proteri, sed instar fluviorum per orientales defluens portas, cunctis secum platearum sordibus raptis in valle Josaphat, torrentem Cedron augeat. Ingressis ergo ab septentrionali parte urbem, primum de locis sanctis pro conditione platearum divertendum est ad ecclesiam Constantinianam, ubi crux Domini inventa est. Dehinc ab occasu Golgothana videtur ecclesia, in qua etiam rupis apparet illa, quæ quondam ipsam affixam Domini corpore crucem pertulit, argenteam nunc grandem sustinens crucem, pendente desuper ænea rota cum lampadibus. Infra ipsum vero locum Dominicæ crucis, excisa in petra crypta est, in qua super altare pro defunctis honoratis sacrificium solet offerri, positus interim in platea corporibus. Hujus quoque ad occasum ecclesia Anastasis, hoc est Resurrectionis Dominicæ, rotunda ecclesia, tribus cincta parietibus, duodecim colum-

nis sustentatur, inter parietes singulos latum habens spatium viæ, quæ tria altaria in tribus locis parietis medii continet, hoc est australi, aquilonali, et occidentali. Hæc bis quaternas portas per tres e regione parietes habet, e quibus quatuor ad vulturum et quatuor ad eorum spectant. Hujus in medio monumentum Domini rotundum petra excisum est, cujus culmen intrinsecus stans homo manu contingere potest, ab oriente habens introitum cui lapis ille magnus appositus est, quod intrinsecus foramentorum vestigia usque in præsens ostendit; nam extrinsecus usque ad culminis summitatem totum marmore tectum est; summum vero culmen auro ornatum auream magnam gestat crucem.

In hujus ergo monumenti aquilonali parte sepulcrum Domini in eadem petra excisum, longitudinis septem pedum, trium mensura palmorum, palamento altius eminet. Introitum habet ab latere meridiano, ubi die noctuque duodecim lampades ardent, quatuor intra sepulcrum, octo in margine dextro. Lapis, qui ad ostium monumenti positus erat, nunc sichus (sic) est. Cujus pars minor quadratum altare ante ostium nihilominus ejusdem monumenti stat, major vero in orientali ejusdem ecclesiæ loco; quadrangulum aliud altare sub linteaminibus exstat. Color autem ejusdem monumenti et sepulcri albo et rubicundo permistus esse videtur. Ad dexteram vero partem huic ecclesiæ cohæret Dei Genitricis ecclesia quadrangula. In platea quæ Martyrium et Golgotha continuat exedra est, in qua calix Domini, scrinio reconditus, per operculi foramen tangi solet et osculari. Qui argenteus calix, duas hinc et inde ansulas habens, sextarii Gallici mensuram capit; in quo est et illa spongia Dominici potus ministra. Ibi etiam in Golgotha Abraham Isaac filium suum obtulit. Lancea præterea militis inserta habetur in cruce lignea in porticu Martyrii, cujus hastile in duas partes intercisum est. Hæc quidam sancta loca extra montem Sion posita sunt, quo se ad aquilonem deficiens loci tumor porrexit. In inferiori vero parte urbis templum in vicinia muri ab oriente locatum est; paucæ illic cisternæ sunt. Sepulcrum vero Domini, de quo supra retulimus, est fabricatum in medio templi; templum vero in media civitate contra aquilonem, non longe a porta David. Post Resurrectionem autem est hortus, in quo sancta Maria cum Domino locuta est. Foris ecclesiam retro est medietas orbis; quo loco dicit David: *Operatus est salutem in medio terræ (Psal. LXXIII)*. Alius etiam propheta dicit: *Hæc dicit Dominus: Ista est Jerusalem; in medio gentium posui eam (Ezech. v)*. In Golgotha autem est pars ligni salutiferæ crucis, in qua confixus est Dominus, et titulum quod est repositum in locello argenteo. Est illic et cornu, unde ungebantur reges, et anulum Salomonis. Non autem longe a medietate mundi est carcer; ibi vero est alligatio; ibi prope et flagellatio, ibique prope spinis coronatio, ibi prope est despoliatio, et vestimenti divisio.

In Calvaria autem, ubi crucifixus est Dominus, est

A mons scissus, et in ipso monte Calvaria ascenditur per gradus decem et septem, et ibi pendent lampades novem cum singulis nappis (sic) argenteis. Subtus vero est Golgotha, ubi cecidit sanguis Christi super petram scissam. Subtus autem monte Calvaria contra orientem est templum Domini ex alia parte civitatis, quod Salomon ædificavit. Quatuor portas habet, prima ab oriente, secunda ab occidente, tertia a meridie, quarta ab aquilone, quæ habent significationem quatuor partium mundi. Deforis vero octo angulos habet; per unumquodque angulum duodecim passus volvitur. In medium templi est mons magnus circumdatus parietibus, in quo tabernaculum, illuc et arca testamenti fuit, quæ a Vespasiano imperatore, destructo templo, Romæ delata est.

B A latere vero sinistro tabernaculi super saxum posuit Dominus Jesus Christus pedem suum quando eum Simeon acceperat in ulnis, et ita reniansit pes sculptus ibidem, ac si in cera positus esset. Ab alio vero latere saxi est tabernaculum apertum, in quo per gradus viginti duo ascenditur. Ibi Dominus orabat, ibi et Zacharias sacrificabat. Extra templum locus est ubi Zacharias filius Barachia interfectus est. Super saxum in medio templi pendet candela aurea, in qua est sanguis Christi, qui per petram scissam descendit. Contra meridiem autem, non longe, templum Salomonis, in quo habitavit, constructum est; in quo sunt portæ viginti quinque; intus habet columnas trecentas sexaginta duo, et subtus non longe cunabula Christi, et balneum ejus, et lectum sanctæ Dei Genitricis. Subtus templum Domini ab oriente est porta Speciosa, unde Dominus intravit sedens super pullum asinæ; ibi et Petrus claudum sanavit. Contra aquilonem est ecclesia Sanctæ Annæ, ubi tribus beata Maria nutrita, fuit. Prope vero est Probatica piscina, quæ quinque porticus habet.

C In vicinia autem templi est Bethsaida piscina; gemino insignis lacu apparet, quorum alter uberius plerumque impletur imbribus, alter rubris est discolor aquis. Ab ea fonte montis Sion, quæ prærupta rupe orientalem plagam spectat, intra muros atque in radicibus collis fons Siloe prorumpit, qui alternante quidem aquarum accessu in meridiem profluit, id est non jugibus aquis, sed in certis horis diebusque ebullit, et per terrarum concava et antra saxi durissimi venire consuevit. In suprema montis Sion planitie est ecclesia magna ab apostolis fundata, eo quod ibi Spiritum sanctum acceperunt, ibique sancta Maria obiit, in qua etiam locus cœnæ Domini ostenditur. Sed et columna marmorea, in medio stat, cui adhærens Dominus flagellatus est. Hic monstratur petra, super quam lapidatus est Stephanus martyr beatissimus, sita extra civitatem.

D In medio autem Jerusalem, ubi cruce Domini superposita mortuus resurrexit, columna celsa stat, quæ æsivo solstitio umbram non facit: illic medietas mundi est. In ecclesia vero quæ dicitur Sancta Sion, est thronus Jacobi fratris Domini, qui juxta

templum sepultus est; in eo autem loco fundata est ubi cœnantibus apostolis post passionem, ostiis clausis, apparuit Dominus. Prope vero illic est porta, de qua angelus Petrum eduxit. De templo vero, quod Salomon ædificavit, duæ tantum pinnæ permanent, quarum una quæ altior valde est, ipsa est in qua Dominus tentatus est a diabolo; reliqua autem destructa sunt. Prope autem portam effusus est sanguis Zachariæ filii Barachiz. Portam David egredientibus pons occurrit in austrum per vallem directus, ad cujus medietatem ab occasu ficus magna stat, in qua Judas laqueo se suspendit. Porro Haceldama ad australem plagam montis Sion peregrinos et ignobiles mortuos, alios terra tegit, alios inhumatos putrefacit. Sudarium capitis Domini, post Resurrectionem ejus, mox quidam Christianissimus furatus, usque ad obitum, divitiis sibi affluentibus, habuit. Qui moriturus interrogavit filios qui Domini sudarium, qui cæteras patris velit accipere divitias. Major vero thesauros rerum, minor elegit sudarium. Et mox illi priori decrevit usque ad paupertatem; fratri autem juniiori cum fide crescunt, et opes usque ad quintam generationem tenere. Hinc ad impios perveniens divitias tantum auxit, ubi Judæis et hoc tempore multo donec post longa litigia, quibus Christiani Judæi se Christi, infideles vero se patrum suorum affirmabant hæredes, Mauras Saracenorum rex, qui nostra ætate fuit iudex, postulatur. Qui, accensa grandi pira, Christum iudicem precatur qui hoc pro suorum salute super caput habere signaretur. Missum vero in ignem sudarium, veloci raptu anfangiens evolat, et in summo aere diutissime quasi ludendo volucritans, ad ultimum, cunctis utrisque intuentibus, se leviter in cujusdam de Christianis sinu deposuit. Quod mane mox totus populus summa veneratione salutabat et osculabatur; habebat autem longitudinis octo pedes. Sudarium vero, cum quo Christus faciem suam extersit, quod ab aliis Veronicæ dicitur, tempore Tiberii Cæsaris Romæ delatum est. Arundo vero cum qua caput ejus percussum est, et sandalia ejus, et lora cum quibus ligatus est, et circumcisio ejus, et sanguis ejus in basilica Constantiana Romæ venerabiliter honorantur. Aliud quoque aliquanto majus linteam in ecclesia veneratur; quod fertur a sancta Maria contextum, duodecim apostolorum et ipsius Domini continens imagines, uno latere rubro et altero viridi.

Circa Jerosolymam aspera ac montuosa cernuntur loca. Hinc quoque septentrionem versus usque ad Arimathæam terram petrosa et aspera per intervalla monstrantur; valles quoque spinosæ usque ad Thamnycam regionem patentes. Ad Cæsaream vero Palæstinæ ab Jersalem, quamvis aliqua reperiantur angusta et brevia aspera loca, præcipue tamen planities camporum, interpositis olivetis, distant autem septuaginta millibus passuum. Longitudo vero terræ repromissionis a Dan usque Bersabee tenditur spatio centum sexaginta quinque millium,

A ab Joppe usque Bethlehem quadraginta sex millibus. Juxta murum templi vel Jerusalem ab oriente Gænon occurrit, quæ est vallis Josaphat a septentrionali plaga in austrum porrecta, per quam torrens Cedron, si quando pluviarum aquam recipit, decurrit.

B Hæc vallis, et pauca campi planities, irrigua et nemorosa, plenaque deliciis est. In hac turris est regis Josaphat, sepulcrum ejus continens. Cujus ad dexteram de rupe montis Oliveti, excisa et separata domus duo cavata habet sepulcra, hoc est Simeonis senis et Joseph sanctæ Mariæ sponsi. In eadem valle sanctæ Mariæ rotunda est ecclesia, lapideo tabulatu discreta, cujus in superioribus quatuor altaria, in inferioribus unum habetur in orientali plaga, et ad ejus dexteram monumentum vacuum, in quo sancta Maria aliquandiu pausasse dicitur. Hanc intrantes vident ad dexteram insertam parieti petram, in qua Dominus nocte qua tradebatur oravit, vestigiis genuum quasi cera molli impressis, Mons Olivarum, mille ab Jerusalem discretus passibus, altitudine montis Sion par est, sed longitudine et latitudine præstat, exceptis vitibus et olivis, rare ferax arboris, frumenti quoque et hordei fertilis. Neque enim bruchosa, sed herbosa et florida soli illius est qualitas. In cujus summo vertice, ubi Dominus ad cœlos ascendit, ecclesia rotunda, grandis, ternas per circuitum cameratas habet porticus desuper tectas; interior namque domus propter Dominici corporis meatum, camerari et legi non potuit, altare ad orientem habens angusto culmine protectum in cujus medio ultima Domini vestigia, cœlo desuper patente, ubi ascendit, visuntur. Quæ cum quotidie a credentibus terra tollatur, nihilominus manet, eademque adhuc sui speciem veluti impressa signata vestigia servat. Hæc circa ærea rota jacet usque ad verticem alta, ab occasu habens introitum, pendente desuper in trocleis magna lampade totaque die ac nocte lucente. In occidentali ejusdem ecclesiæ parte fenestræ octo, totidemque ea regione lampades lucent. In die Ascensionis Dominicæ per annos singulos, missa paracta, validi flammis proce la desursum venire consuevit, et omnes qui in ecclesia fuerint terræ prosternere. Monumentum Lazari ecclesia ibidem exstructum demonstrat, et monasterium grande in campo Bethaniæ magna olivarum silva circumdat. Est autem Bethania quindecim stadiis ab Jerusalem; tertia quoque montis ejusdem ad australem Bethaniæ partem ecclesia est, ubi Dominus ante passionem discipulis de die judicii locutus est. Trans torrentem Cedron est spelunca, et super eam ecclesia in eo loco, ubi quinta feria post cœnam Salvatorem Judæi comprehenderunt; qui locus est in capite vallis Josaphat. In eadem vero valle stetit palma, unde pueri Ramos tulerunt quando clamaverunt Hosanna. Item in monte Oliveti est spelunca, et in ea altare bene lucidum, in qua solebat Dominus docere discipulos suos: super quam spe-

luncam est sancta ecclesia grandis, et non longe est martirium S. Stephani. Inde non longe est locus ubi oravit Dominus quando factus est sudor ejus sicut guttæ sanguinis. In itinere autem Bethaniæ vicus est, de qua adducta est asina. Bethlehem sex millibus in austrum ab Jerosolyma, discreta, in dorso sita est angusto ex omni parte vallibus circumdato, ab occidente in orientem mille passibus longa, humili sine turribus muro per extrema plani verticis instructo. In cujus orientali angulo quasi quoddam naturale semiantrum est, cujus exterior nativitatis Dominicæ est locus, interior præsepe Domini nominatur. Hæc spelunca tota interius pretioso marmore tecta. Supra ipsum locum, ubi natus est Dominus, Sanctæ Mariæ grandem gestat ecclesiam, petra juxta murum cavata, primum Dominici corporis lavacrum, de muro missum suscipiens, hactenus servat, quæ si qua forte occasione, vel industria fuerit exhausta, nihilominus continuo, dum respicis, sicut antea fuerat, plena redundat. Ad aquilonem Bethlehem in valle contigua ecclesia est. Ad austrum vero in valle contigua in ecclesia sepulcrum est sancti Hieronymi.

Porro ad Orientem in turre Ader, id est *gregis*, mille passibus a civitate segregata ecclesia est, trium pastorum dominicæ nativitatis consciorum monumenta continens, sepulcrum vero David in Jerusalem situm est. Via regia quæ ab Helia Ceron ducit, ab oriente Bethlehem, ab occidente sepulcrum Rachel habet. Piscina vero, ubi exprobravit Rabsacas juxta Bethlehem est. Juxta ostium autem speluncæ puteus est, unde aquam concupivit David. In valle etiam quæ Bethlehem est, sunt memoriæ regum Judæ. Non longe autem inde est ecclesia, quæ appellatur Ad Pastores, ubi nunc est viridarium grande clausum parietibus diligenter per gyrum, et ibi est spelunca lucidissima, habens altare in eo loco ubi pastoribus, cum vigiliis haberent, apparens angelus annuntiavit eis Christi nativitatem. In Anatho autem est turris in qua lamentavit Jeremias propheta; distat autem ab Jerosolyma milliario quarto. Milliario vero ab Jerusalem duodecimo est sepulcrum sancti Amos prophætæ; qui locus appellatur Thecue. In quo itinere contra mons est quem excavavit Herodes, et fecit sibi palatium super eremum contra mare Mortuum. In Thammadsere est sepulcrum sancti Jesu filii Nave, ubi sunt et gladii petrini, unde circumcisi sunt filii Israel secundo. Ecclesia vero ibi constructa est; distat autem ab Jerusalem milliariis viginti. In alio autem monte, ad milliaram secundum, est ecclesia ubi requiescunt corpora sanctorum Eleazari et Phinees. Milliario vero ab Jerusalem, in loco qui dicitur Cariathaim, ubi fuit arca Domini, ecclesia illuc constructa est. Hebron in campi latitudine sita, et ab Jesusalem viginti duobus millibus separata, uno ad orientem stadio speluncam duplicem habet, ubi sepulcra patriarcharum quadrato muro circumdantur, capitibus

A versis ad aquilonem; sepulcrum vero Adam protoplasti obscurioris et vilioris operis non longe ab illis ad borealem extremamque muri illius partem pausat. Triumque feminarum viliores et minores memoriam cernuntur. Mambre collis mille passibus a monumentis his ad boream, herbosus valde et floridus, campestem habens in vertice planitiem, in cujus aquilonari parte quercus Abrahæ duorum hominum altitudinis truncus, ecclesia circumdata est. Egre dientibus Hebron ad aquilonem in sinistra parte viæ occurrit mons pinosus parvus, tribus millibus passuum ab Hebron, unde Jerosolyman pinea ligna feruntur in camelis; nam in omni Judæa plastra vel currus raro fiunt. In vicesimo autem quarto milliario ab Jerusalem, juxta Hebron, est fons in quo baptizavit Philippus apostolus et evangelista eunuchum Candacis reginæ. In loco vero qui appellatur Terebinthus, ubi apparuerunt tres angeli Abrahæ, est puteus Abrahæ optimus, et speluncæ duæ lucidissimæ ubi habitavit, nam et altare ibi positum est, et ante se ecclesiam habet. Non longe autem inde mons est usque quo deduxit Abraham angelos euntes in Sodomis. Intus vero in Hebron, domus consistit David, unde adhuc aliqua pars stat; nam cubiculum, ubi mansit, usque hodie ibi ad orationem curritur. Longe autem ab Hebron ad passus trecentos, in loco qui dicitur Abramiri, est domus Jacob, ubi ecclesia sine tecto constructa est. Inde vero ad passus quinquaginta est sepulcrum sancti Caleb. Item Abramiri vinea est, in qua est spelunca, ubi requiescunt corpora undecim filiorum Jacobi: ossa autem Joseph separatim sepulta in sua ecclesia sunt; non longe vero ab Hebron est sepulcrum Abner filii Ner.

Jericho ab Jerusalem in orientem versus decem et octo millia pedes abest, qua tertio a fundamētis destructa, sola domus Rahab ob signum fidei permanet: ejus enim adhuc parietes sine culmine durant. Locus urbis segetes et vineas recipit. Inter hanc et Jordanem, quinque vel sex ab ea millibus separatum. . . . . duodecim lapides, quas Josue de Jordane tolli præceperat in ecclesia Galgalis facta altrinsecus juxta parietes ejusdem jacent, vix singuli duobus viris levabiles. Est juxta Jericho fons uber ad potum, pinguis ad rigandum, qui quondam sterilis ad generandum, parum salubris ad potandum, sed per Elisæum prophetam sanatus est. Denique campus eum circumjacet, septuaginta stadiorum in longitudine, viginti in latitudine patens, in quo mirabilis hortorum gratia, varia palmarum genera, præstantissimi apium fetus, illic optimum balsamum gignitur. Quod ideo cum adjectione significamus, quia agricolæ cortice tenues virgulas acutis lapidibus incidunt, ea in quibus balsama generantur, ut per illas cavernas paulatim distillans, humor se colligat lacrymis pulcher rotantibus. Illic cyprum, illic mirobalsamum nascitur. Aqua, ut cætera fontium, æstate frigida, hieme te-

pens, ver mollior. Urbs ipsa condita in campo, cui supereminet mons diffusior et nudus gignentium; ægrum enim et jejunum solum, et ideo est desertum ab incolis. Hic a Scythopolis urbis terra usque ad regionem Sodomitanam, et Alfaltios fines diffusus habetur. . . . . usque ad Roaros Arabiæ Petræ centum terminos extentus. Ubi etiam mons est Ferreus nominatus. Inter hos duos montes campus magnus jacet, qui dicitur Aulon, cujus longitudo centum et viginti: exordium a vico Genrano, finis usque Alfaltium lucum. Jordanis eum enim medium intersecat, viriditanti bus ripis, fluminis alluvione, si quidem supra ripam fluminis fructus arborum uberior est, alias longe exilior; arida enim sunt omnia præter oram fluminis. Ipsius autem Jordanis exordium in provincia Fenicis ad radices montis Libani, ubi Panium, id est Cæsarea Philippi sita est. . . . . In Trachonitide vero terra fons est rotæ qualitatem exprimens, unde et Syla nomen accepit, quindecim a Cæsarea millibus passuum discretus; ita jugiter plenus aquarum abundantia, ut neque superfluant, neque unquam minuantur. In hunc Philippus tetrarches paleas misit. . . . . Unde liquet in Phiala principium esse Jordanis, sed post subterraneos meatus in Panio cœpisse fluere, qui mox lacum ingressus paludes ejus intersecat. Inde quoque cursus suos dirigens, quindecim millia passuum sine ulla intermissione progreditur usque ad urbem Juliam. Postea lacum Genesar medio transit fluente, unde plurima circumvagatus, Alfaltium, hoc est mare Mortuum, ingressus, laudabiles perdit aquas; est enim coloris albi sicut lac, et ob hoc in mari Mortuo discernitur. Est autem Genesar, id est mare Galileæ, magnis silvis circumdatum, in longitudine habens centum sexaginta stadia, in latitudine quadraginta; aquæ dulcis et ad potandum amabilis, siquidem nec palustris uliginis crassatum aliquid aut turbidum recipit: quia arenoso undique littore circumvenitur. Sed amœnis circumdatur oppidis: ab oriente Juliade et Hippo, ab occidente Tiberiade. . . . . genera quoque piscium gustu, specie, quam in alio lacu præstantiora. Mare vero Mortuum longitudine stadiis quinquaginta octoginta usque ad Zoaros Arabiæ, latitudine centum quinquaginta usque ad vicinia Sodomorum protendit. Nam et de puteis quondam salis post Sodomæ et Gomorrhæ. . . certissimum est. Apparet vero procul de specilla montis Oliveti cernentibus. Quod fluctuum collisione commotum salsissimum ejicit sal, et hoc sole siccatum accipitur, multis nationibus profuturum. Mare vero Mortuum nihil recipit generum viventium, neque pisces, neque assuclas aquis. . . Denique si Jordanis auctus imbribus pisces illic influentes rapuerit, statim moriuntur, et pinguis aquis supernatant. Lucerna accensa ibidem natat sine ulla conversione, exstincta demergitur, omniaque vivencia demersa, licet sint vehementer illa statim resiliunt. Homines enim natandi

A ignari, si illic projiciantur, revinctis post tergum manibus, sine dubio natant. Aqua ipsa sterilis et amara, cæterisque aquis obscurior. . . . . præferens similitudinem. Vagari super aquas bitumina certum est atro liquore, quæ scaphis appropinquantes colligunt. Hæretes! ibi bitumen et nequaquam ferro præcidi fertur, sanguine tantum mulierum et menstrua et urina cedit, utilis autem ad compagem navium, vel corporibus hominum medendis. Servat adhuc regio speciem pœnæ; nascuntur ibi poma pulcherrima, quæ edendi cupiditate spectantibus generant; si carpas, fatescunt, et resolvuntur in cinerem, fumumque excitant quasi adhuc ardeant. Sane in diebus ætatis modicus per spatia campi exæstuat vapor, unde et coalescente vitio nimix siccitatis atque humidi corruptior aer miserandas incolis conficit ægritudines.

In loco ergo, in quo Dominus baptizatus est, crux lignea stat usque ad collum alta, quæ aliquoties aqua transcendente absconditur. A quo loco ripa ulterior, id est orientalis, in jactu fundæ est; ceterior vero ripa in supercilio monticuli, ubi constructum est monasterium Sancti Baptistæ Joannis, de quo per pontem arcubus suffulturn solent descendere ad illam crucem, et orare. In extrema fluminis parte quadrata ecclesia quatuor lapideis. . . . superposita est, cocto ex latere, creta super tecta, ubi Domini vestimenta cum baptizaretur servata sunt. . . . Ab eo loco quo e faucibus maris Galileæ Jordanis exitusque ubi mare Mortuum intrat, octo dierum iter est. Locustæ autem de quibus edebat beatus Joannes, ibi usque hodie sunt, quæ corpusculis in modum digiti manus exilibus et brevibus, in herbis facile captæ coctæque in oleo pauperi præbent victum. In eodem deserto sunt arbores folia lata et rotunda lactei coloris et melliti saporis habentes, quæ natura fragili manibus confricantur et eduntur, hoc esse mel silvestre dicitur. Ibidem et fons sancti Joannis Baptistæ ostenditur lucida aqua lapideo protectus tecto, calce perlito. Qui autem ad Jordanem ire ab Jerusalem desiderat, per montem Oliveti descendit; a monte Oliveti Christus ascendit ad cælum, et ibi fecit *Pater noster*. Mons autem Sion a meridie est, ibi obiit sancta Maria; et ibi Dominus cœnavit cum discipulis suis, et ibi misit Spiritum sanctum super discipulos. In ecclesia vero quæ est in Bethlehem est mensa, in qua comedit sancta Maria cum tribus regibus, Christum Dei Filium requirentibus. Columnæ sunt intus ipsam ecclesiam sexaginta quatuor: ibi requiescunt pueri pro Christo ab Herode interfecti. Fundamenta vero murorum urbis Jericho, quos subvertit Jesus filius Nave, adhuc ex parte apparent. Arbor vero sycomori in qua ascendit Zachæus, stat juxta domum Rahab. Non longe autem ab Jericho est locus unde Elias raptus est in cælum. Trans Jordanem vero sunt montes excelsi valde, inter quos est altior unus qui vocatur Naban, in quo ascendit Moyses, quando vidit terram repromissionis et mortuus est. Gabaon non longe est ab Jerusalem,

quam expugnavit Jesus. Emmaus autem ubi Dominus cum discipulis suis post resurrectionem comedit, sexaginta stadiis ab Jerosolymis distat. In turre autem Cades domus fuit Jacob, cujus fundamenta usque hodie apparent. In Galilæa autem est villa Some, de qua fuit Abisac Sunamitis, et mulier in cujus domo mansit Elisæus : quæ domus usque hodie permanet. A monte vero Hermon qui excelsus valde est, omnis Galilæa videtur, in quibus nihil pulchrius est; nam cum sit planities grandis, aliud nihil est nisi vineæ et oliveta. Ibi autem ager est, in quo Dominus cum discipulis suis comedit : ibi lapis est, in quo cubitum fixit Dominus, qui usque hodie permanet. Non longe vero ab eodem monte fons est, quem Salvator benedixit, qui fons ad omnes infirmitates valet. In villa vero Naim, in domum viduæ, cujus filius resuscitatus est, nunc ecclesia est; sepultura autem, in qua ponere eum volabant, usque hodie est. In Nazara vero est hortus, ubi Dominus fuit, postquam reversus est de Ægypto. Prope civitatem, quæ nunc Neapolis dicitur, ecclesia quadrifida est, hoc est in crucis modum facta, in cujus medio est fons Jacob quadraginta cubitis altus,..... de quo Dominus aquam a muliere Samaritana petere dignatus est : duo autem milliaria ecclesia ista distat ab eadem villa, quæ olim dicta est Sichem. A longe vero ab eadem ecclesia passus quingentos est ecclesia, in qua requiescit sanctus Joseph. Locus autem ille in quo Dominus panes benedixit et fregit, citra mare Galilææ ad aquilonem civitatis Tiberiadis, campus herbosus et planus, nunquam ex illo tempore aratus, nulla habens ædificia, fontem tantum, ex quo tunc illi biberunt, ostendens.

Qui ergo ab Jerusalem Capharnæum pergunt, per Tiberiadem iter habent, deinde secus mare Galilææ, et locum benedictionis panum, a quo non longe civitas Capharnæum murum non habens, angusto inter montem et stagnum situ, per maritimam oram, orientem versus, longo tramite protenditur, montem ab aquilone, locum ab austro habens. Nazareth murum non habet sed magna ædificia, duasque grandes ecclesias, unam in medio civitatis, supra duos fundata caneros, ubi quondam fuerat domus in qua Dominus nutritus est infans. Hæc autem ecclesia duobus, ut dictum est, tumulis, et interpositis arcibus suffulta habet inferius inter eosdem tumulos fontem lucidissimum, unde aquam in vasculis per trocleas in ecclesia extrahunt. Altera vero est ecclesia, ubi domus erat in qua angelus S. Mariæ locutus est. Spelunca vero in qua habitavit magna est et lucidissima, ubi est positum altare, et ibi intra ipsam speluncam est locus, unde aquam tollebat. In eadem autem civitate, ubi fuit synagoga, nunc est ecclesia, ubi Dominus legit librum Isaïæ. Foris autem castellum fons est, unde aquam sancta sumebat Maria. Mons Thabor in medio Galilææ campo in tribus millibus Manasse ad boream a mari Ceneareth distat, ex omni parte rotundus, herbosus valde et floridus, altitudinis triginta stadiorum,

A vertex ipse campestris et multum amœnus, viginti et trium stadiorum spatio dilatatus, ubi grande monasterium, grandi quoque silva circumdatur, tres ecclesias habens, unam in honore Domini Salvatoris, reliquæ autem duæ in honore Moysis et Eliæ. Locus vero ipse muro cinctus magna gestat ædificia, valde autem excelsior, et altior quam Hermon; nam et Galilæa omnis, et inare Tiberiadis inde apparet. Contra se vero positi sunt montes utriusque. In Endor est domus pythonissæ, ad quam fuit Saul nocte, de qua domo adhuc fundamenta apparent. In Tiberiadis eo loco nunc est ecclesia, in qua domus fuit apostolorum Jacobi et Joannis. Ibi etiam juxta mare Tiberiadis est, super quem Dominus pedibus ambulavit. In Capharnæum autem ex domo apostolorum principis ecclesia facta est, qui parietes usque hodie ita stant sicut fuerunt. Ibi paralyticum Domini curavit. Illuc est et synagoga, in qua Dominus dæmoniacum curavit, ad quam per gradus multos ascenditur; quæ synagoga ex lapidibus quadratis est facta. Non longe autem inde cernuntur gradus lapidei super quos Dominus stetit. Ibidem vero super mare est campus herbosus habens fenem satis, et arbores palmarum multas, et juxta eam septem fontes, qui singuli infinitam aquam emittunt, in quo campo Dominus de quinque panibus et duobus piscibus populum satiavit. Sane lapis, super quem Dominus panem posuit, nunc est factum altare, de quo lapide non frustra tollunt venientes pro salute sibi, et prodest omnibus. Juxta cujus ecclesiæ parietes via publica transit, ubi Matthæus apostolus teloneum habuit; inde in montem, qui juxta est, est spelunca in qua ascendens beatitudines dixit Salvator. Non longe autem inde est synagoga, quam Salvator maledixit; nam cum transiret Salvator, et illam Judæi fabricarent, interrogavit eos dicens : *Quid facitis? et illi : Nihil.* Et Dominus : *Si nihil est quod facitis, nihil erit semper.* Quod usque hodie ita permanet. Postmodum enim quoties voluerunt illam Judæi fabricare, quidquid per diem faciebant, per noctem diruebatur, et mane semper in ea mensura inveniebatur fabrica ejus in qua fuerat tunc quando maledicta est.

Inde autem non longe sunt montes Gelboe, ubi est et vicus Gibus, ubi mortui sunt Saul et Jothas. In Jezrael autem vinea quæ fuit Naboth, nunc puteus tantum est. Ibi et fundamenta turris usque hodie apparent, sepulcrum vero Jezabel usque hodie ab omnibus lapidatur. Non longe autem a civitate est mons in quo sedit Elias propheta, quando eum persequeretur Jezabel. A longe est pars montis Carmeli; est locus ubi Elias altaro Domino consecravit. Sebastia, quæ olim Samaria dicta est, continet ecclesiam, in qua requiescit corpus sancti Baptistæ Joannis, et Elisæi, et Abdæ. In secundo autem milliario mons est altissimus, in quo sunt duæ speluncæ lucidissimæ, in quarum una absconditi sunt prophete sub Jezabel, in altera autem sedit sanctus Elias. Milliario autem vigesimo a Sichem est templum destruetum in Silo, ubi est et sepulcrum Helii

sacerdotis. In Bethel autem ibi constructa est ecclesia in eo loco ubi Jacob, dum iret in Mesopotamiam, vidit scalam in cœlum usque tendentem. Ibi est etiam et sepulcrum prophetæ qui prophetavit adversus Jeroboam. Milliarium autem vicesimo secundo ab Jerosolymis inter Sochebet Judæ, et inter Zechara Muel occidit David Goliath Philisthæum. In Eleutheropoli autem loco Bycoeyca, in qua est sepulcrum Habacuc prophetæ. Ab Eleutheropoli autem milliario quinto decimo est sepulcrum sancti Esdræ prophetæ in loco qui dicitur Asoa. Et in milliario tertio in loco qui dicitur Chariassati, quod ante dicta est autem Morastites, est sepulcrum sancti Micheæ prophetæ. Taphuis est posita super ripam fluminis Nili. Ibi est palatium Pharaonis, ubi sanctus Moyses coram Pharaone mirabilia fecit. Alexandria ab occasu in ortum solis longa, ab austro ostiis Nili cingitur, ab aquilone lacu. . . . . cujus portus cæteris difficilior quasi ad formam humani corporis in capite ipso et statione capaciore, in faucibus vero angustior, qua meatus maris ac navium suscipit, quibus quædam spirandi subsidia portui subministratur; ubi quis angustias atque ora portus evaserit, tanquam reliqua corporis forma, ita diffusio maris longe lateque extenditur: in ejusdem dextera portus parva insula habetur, in qua pharus, id est turris maxima est, nocturno tempore flammarum faucibus ardens, ne decepti tenebris nautæ in scopulos incidant et vestibuli limiteum comprehendere nequeant, qui et ipse se semper inquietus est fluctibus hinc inde collidentibus. Portus vero placidus semper amplitudinem triginta stadiorum. A parte Ægypti urbem intrantibus, ad dexteram occurrit ecclesia beati Marci evangelistæ nomine consecrata, in qua ipse beatissimus requievit. Circa Nilum aggeres crebros propter irruptionem aquarum facere solent, qui si forte custodum incuria rupti fuerint, non irrigant, sed opprimunt terras subjacentes, et qui plana Ægypti incolunt super rivos aquarum sibi domos faciunt, transversis trabibus pontes. Memphis vero adhuc palatium continet, ubi sanctus Joseph frequenter ingrediebatur. Inde ad milliarium sextum contra ripam fluminis Nili est thronus Moysi et Aaron. Sunt autem prædicti throni in monte excelso, ubi sunt duæ turriculæ, quæ per gradus plurimos ascenduntur; una earum habuit tectum, alia autem sine tecto est. Ibi ascendebat Moyses quando loquebatur filiis Israel cum deprimerentur, in alia vero orabat. Subtus autem in circuitu est campus, ibi filii Israel lateres faciebant. Inde autem ad mille passus villa est supra ripam fluminis, ubi sancta Maria cum Domino fuit, quando in Ægyptum perrexit. Inter Memphis vero et Babylonia millia sunt duodecim, ubi sunt pyramides plurimæ, quas fecit Joseph ad frumenta recondenda. Eliopolis distat a Babylonia millia duodecim. In medio autem hujus civitatis est campus ingens, in quo est templum solis, et ibi est domus Petetræ. Inter domum autem Petetræ et templum est domus Asennec. Ibi vero est et viridarium solis, ubi

PATROL. CLXXIII.

A est columna grandis, quæ appellatur Bomon, in qua phœnix post quingentos annos residere consuevit. Ægypti autem cum sint ubertissima loca; tamen, quæ tenuerunt filii Israel, sunt meliora.

Pars Arabiæ quæ jungitur Pæstina, inaccessibile iter habet; nam licet mansionibus quindecim. . . . loca tamen ipsa sine aqua sunt. Ab Jerusalem autem usque ad montem sanctum Sina, sunt mansiones viginti duo. Pelusius vero metropolis est provinciæ Augustæ Nicææ; Augusta Nicææ autem provincia in Ægypto est. A Pelusio autem usque ad montem Sina sunt mansiones duodecim. Antequam vero pervenias ad montem Sina occurrit castrum Clesma super mare Rubrum, ubi filii Israel sicco pede transierunt mare. Vestigia autem currus Pharaonis in mediis arenis apparent usque in sempiternum. Rotæ autem ipsæ inter se multo plus apparent, quam currus temporis nostri, qui nunc in Romano imperio fiunt. Nam inter rotam et rotam viginti et quatuor pedes, et eo amplius fuerunt: orbitæ autem ipsæ habent binos pedes in lato. Vestigia vero currus Pharaonis usque ad mare accedit, ubi autem ingressus est in mare, dum vult filios Israel comprehendere; in eo autem loco, in quo ingressi sunt filii Israel in mare, id est quousque Pharaonis orbitæ apparent in hodie duo signa posita sunt, unum in dextro, et aliud in sinistro, idem ac si columnellæ factæ sunt. Locus autem ipse non longe a castro est, id est de Clesma. Clesma autem ipsa in ripa est, id est supra mare; nam portus est ibi clausus, qui portus mittit ad Indiam, vel excipit venientes naves de India, alibi enim nusquam in Romano solo accessum habent naves de India, nisi ibi. Naves autem ibi et multæ et ingentes sunt; quare portus famosus est pro advenientibus ibi mercatoribus de India. Nam et ille agens in rebus, quem Logotetema appellant, idem qui singulis annis legatus ad Indiam vadit jussu imperatoris Romani, ibi sedes habet, et naves ibi stant ipsius. Hic est locus ubi pervenerunt filii Israel fugientes a Pharaone, quando de Ægypto profecti sunt. Hoc autem castrum postmodum ibi positum est pro defensione, et disciplina pro incursione Saracenorum. Locus autem ipse talis est. . . . id est campi arenosi, excepto monte illo uno, qui incumbit in mari, in cuius montis latere ex adverso colligitur marmor porphyreticum: nam ex eo dicitur appellari mare Rubrum, quod hic mons, qui per spatium grande super mare Rosseum jacet, rubrum, rosseum lapidem habeat, vel porphyreticum; nam et ipse mons quasi rosseo colore est. Qui tamen mons fuit in dextro filiis Israel fugientibus de Ægypto, ubi tamen cœperunt se ad mare appropinquare: nam venientibus de Ægypto ad dexteram partem ipse mons est erectus valde et excelsus satis, ac si paries, quem putas manu hominum excisum esse. Ipse autem mons aridus est penitus, ita ut nec fructum in se habeat; filii autem Israel exeuntes de Ramesse, primum per medias arenas errando ambulaverunt, cum vero ad mare Rubrum appropiave-

36